

РЕЦЕНЗІЯ

**доктора юридичних наук, доцента, доцента кафедри
адміністративного, господарського права та фінансово-економічної
безпеки Навчально-наукового інституту права**

Сумського державного університету

Кисельової Олени Іванівни

на дисертацію здобувача ступеня доктора філософії

в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право

Дудченка В'ячеслава Валерійовича

**«Адміністративно-правові засади взаємодії органів ювенальної
превенції та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання
правопорушенням у дитячому середовищі»**

1. Актуальність обраної теми дисертації

Дисертаційна робота Дудченка В'ячеслава Валерійовича є самостійною авторською роботою, яка є актуальною як для теоретичної, так і для практичної сфери юриспруденції. Адже для сучасного світу важливим чинником розвитку суспільства є саме соціальний та правовий захист дитини, який прямо залежить від чіткості окресленого адміністративно-правового статусу органів державної влади, органів місцевого самоврядування та ефективності виконання покладених на них функцій, наявності дієвого нормативно-правового базису, результативності функціонування механізмів виконання рішень, високого рівня правосвідомості та правової культури тощо. Відповідно до офіційних даних, в Україні кожна сьома дитина страждає від насильства в сім'ї, а кожна третя дитина живе за межею бідності. Дані показники вказують на наявність реальних проблем у сфері забезпечення прав, свобод і законних інтересів дітей в нашій державі. Неможливо оминати і факт того, що проблематика забезпечення і захисту дитинства в Україні є однією із базових з огляду на міжнародно-правові зобов'язання нашої країни у галузі міжнародного права.

Цінність дисертаційного дослідження Дудченка В'ячеслава Валерійовича «Адміністративно-правові засади взаємодії органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі» обумовлена й тим, що вітчизняна наука не приділяла комплексної уваги дослідженню проблематики захисту прав і свобод дитини та функціонуванню ювенальної превенції з огляду на взаємодію відповідних підрозділів Національної поліції України та органів місцевого самоврядування.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях

Основні положення і висновки, викладені у дисертації, обґрунтовані і містять нові відомості. Дослідження базується на використанні широкого кола наукових та законодавчих джерел. Так, в дисертаційній роботі використано 341 джерело, особливе місце яких займають доробки зарубіжних науковців.

Структурування, виклад матеріалу і оформлення роботи здійснено відповідно до вимог на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Дисертація складається з трьох розділів, які логічно об'єднані єдиною тематикою дослідження. Науковий апарат дисертації збалансований. Мета дисертаційної роботи полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства, матеріалів юридичної практики та міжнародного досвіду встановити особливості взаємодії органів місцевого самоврядування і підрозділу ювенальної превенції Національної поліції України у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі, визначити основні перспективи вдосконалення механізму взаємодії органів місцевого самоврядування та підрозділу ювенальної превенції Національної поліції України в сфері запобігання правопорушенням серед дітей. Основні завдання дослідження: дослідити становлення та розвиток інституту ювенальної превенції в Україні; визначити поняття й принципи діяльності Національної поліції та органів місцевого самоврядування у сфері роботи з неповнолітніми;

проаналізувати правові засади ювенальної превенції в Україні; сформулювати правовий механізм взаємодії органів місцевого самоврядування та підрозділу ювенальної превенції Національної поліції; розглянути види й рівні взаємодії органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування; дослідити форми і методи взаємодії органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування; проаналізувати зарубіжний досвід у сфері профілактики правопорушень серед неповнолітніх; з'ясувати перспективи вдосконалення законодавства, що регулює взаємодію органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання правопорушенням серед неповнолітніх.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що подане комплексне дослідження спрямоване на вирішення проблеми запобігання правопорушенням серед неповнолітніх у контексті взаємодії Національної поліції та органів місцевого самоврядування сучасного формату. На основі дослідження, що базувалося на результатах діяльності ювенальної превенції та відповідних структурних підрозділів органів місцевого самоврядування, дисертант одним із перших зробив спробу вдосконалити систему запобігання правопорушенням у дитячому середовищі через призму аналізу взаємодії владних структур.

Основні результати дисертаційного дослідження викладені в чотирьох статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, та одній статті – у зарубіжному виданні, чотирьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Теоретичне значення проведеного дослідження є беззаперечними і полягають у тому, що Дудченко В'ячеславом Валерійовичем вперше: запропоновано введення до структурного підрозділу ювенальної превенції України функцію медіатора, основним завданням якого буде професійна допомога налагодженню комунікацій у дитячому середовищі; запропоновано укладання Меморандуму про взаємодію між територіальними органами

Національної поліції України та органом місцевого самоврядування щодо питань запобігання правопорушенням у дитячому середовищі; з метою зниження кількості правопорушень, скоюваних неповнолітніми, надано пропозиції стосовно введення функції медіатора до структурного підрозділу ювенальної превенції Національної поліції України та виведення кадрового потенціалу працівників на більш високий рівень; у рамках роботи надано пропозиції щодо підвищення ефективності взаємодії ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування введенням інноваційних методів, застосуванням інституту державно-приватного партнерства, розвитку міжнародного співробітництва тощо; визначено етапи становлення системи ювенальної превенції з акцентом на нормативно-правову базу та методіку превентивної роботи у відповідні часи: I етап – післяреволюційні та післявоєнні часи (1918–1960); II етап – радянські часи (1961–1990); III етап – часи незалежності в Україні (1991–2014); IV етап – реформування (2015 – до сьогодні); сформульовано такі авторські визначення: «принципи взаємодії владних структур у сфері запобігання правопорушенням серед неповнолітніх»; «взаємодія органів місцевого самоврядування та ювенальної превенції у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі». В рамках дисертаційного дослідження Дудченком В'ячеславом Валерійовичем вдосконалено: систему запобігання правопорушенням у дитячому середовищі через призму взаємодії владних структур, а саме органів місцевого самоврядування та ювенальної превенції, структурного підрозділу Національної поліції України; зміст процесу взаємодії органів місцевого самоврядування та ювенальної превенції запровадженням зарубіжного досвіду у сфері роботи з дітьми й неповнолітніми; характеристику принципів взаємодії владних структур у сфері запобігання правопорушенням серед неповнолітніх, під якими запропоновано вважати основоположні засади, на яких базується характер взаємодії владних структур та формується система ведення превентивної діяльності в дитячому середовищі; систему підвищення кваліфікації працівників ювенальної превенції щодо їх роботи у сфері з дітьми

В практичному аспекті, висновки та положення дисертаційної роботи Дудченко В'ячеслава Валерійовича можуть бути використані у науково-дослідницькій сфері, у правотворчості, у правоохоронній діяльності, у навчальному процесі.

4. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому.

Представлені до рецензування дисертація та анотація відповідають вимогам визначених постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 р. № 40. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, що містять 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 238 сторінок. Список використаних джерел, що налічує 341 найменування, розміщений на 33 сторінках, додатки – на 13 сторінках. Дисертація доповнена таблицями та рисунками. Всі запозичення в роботі оформлені відповідно до встановлених вимог з чітким посиланням на першоджерело. Плагіат в роботі відсутній, всі запозичення, виявлені в роботі, оформлені коректно і не мають ознак плагіату.

Анотація дисертаційного дослідження викладена українською та англійською мовами, що відповідає вище зазначеній постанові Кабінету Міністрів України та представляє найвагоміші результати дослідження з означенням їх новизни та практичної цінності.

Вступ містить всі складові, рекомендовані чинним законодавством України, зокрема: обґрунтування актуальності проблеми дисертації; зазначення зв'язку роботи з науковими програмами, темами; формулювання мети, завдань дослідження; визначення об'єкту, предмету та методів дослідження; визначення науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації та нормативну базу наукового дослідження; окреслення практичного значення висновків та положень дисертації; перелік наукових конференцій, де були апробовані основні положення роботи; надання відомостей щодо публікацій дисертанта за матеріалами дисертації.

У розділі 1 аналізуються теоретико-правові засади діяльності ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування. Основний зміст відображено в трьох підрозділах: становлення та розвиток інституту ювенальної превенції в Україні; поняття і принципи діяльності Національної поліції та органів місцевого самоврядування у сфері роботи з неповнолітніми; правові засади ювенальної превенції в Україні.

У розділі 2 досліджуються правові основи взаємодії ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі. Основний зміст викладено в трьох підрозділах: правовий механізм взаємодії органів місцевого самоврядування та підрозділів ювенальної превенції Національної поліції; види та рівні взаємодії органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування; форми та методи взаємодії органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування.

У розділі 3 визначаються шляхи вдосконалення взаємодії органів ювенальної превенції та владних структур у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі. Основний зміст викладено у двох підрозділах: зарубіжний досвід у сфері профілактики правопорушень у дитячому середовищі; удосконалення законодавства, що регулює взаємодію органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі.

Висновки дисертаційної роботи Дудченка В'ячеслава Валерійовича є обґрунтованими та достовірними.

Узагальнюючи вищевикладене можна стверджувати, що дисертація Дудченка В'ячеслава Валерійовича є завершеним дослідженням, в якому вирішені важливі проблеми адміністративно-правових засад взаємодії органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі.

5. Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації

Значних і принципових недоліків у дисертаційній роботі Дудченка В'ячеслава Валерійовича при її рецензуванні не виявлено, але є деякі зауваження:

1. У роботі дисертант досить часто використовує різні скорочення, наприклад РДА, ПТУ, ЦКРДП, НКВС РРФСР, ДКМ, РНК СРСР, ОВС, МВС, КМСД, ОТГ, ООН, КМУ. Доречним було б зробити список умовних скорочень з розшифровкою кожного скорочення.

2. Потребують форматуванню висновки, а саме прибрати інтервали між кожним абзацом (с. 188-192) та встановлення полуторного інтервалу у Висновках до розділу 1 (с. 102-104).

3. У Вступі, у часті «Практичне значення» доцільно було б вказати акти впровадження, отримані за фактом впровадження результатів дисертаційного дослідження.

Вказані зауваження не є принциповими, тому не знижують наукової цінності дослідження та його практичне значення.

Вважаю за доцільне для дискусії поставити наступні запитання:

1. Як на Вашу думку можливо забезпечити виконання положень запропонованого Вами Меморандуму про взаємодію між територіальними органами Національної поліції України та органами місцевого самоврядування в особі обласної ради щодо питань запобігання правопорушенням у дитячому середовищі?

2. Чому Ви визначаєте сферу запобігання правопорушенням у дитячому середовищі ключовою, залишаючи поза увагою протидію та профілактику правопорушенням?

3. Чому при аналізі зарубіжного досвіду у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі Ви обрали саме досвід таких країн як США, Німеччину та Польщу?

6. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Дудченка В'ячеслава Валерійовича на тему «Адміністративно-правові засади взаємодії органів ювенальної превенції та

органів місцевого самоврядування у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі» є завереним дослідженням, в якому вирішено важливу проблему взаємодії органів ювенальної превенції та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання правопорушенням у дитячому середовищі. За науковою новизною, актуальністю, теоретичною і практичною цінністю дисертація Дудченка В'ячеслава Валерійовича відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44.

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного,
господарського права та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права

Сумського державного університету

О.І. Кисельова

